

Svätý Otec, pápež František: „Deti a mládež nie sú – pokusné králiky“ (z príhovoru)

Svätý otec potvrdil „právo dieťaťa vyrastať v rodine s otcom a matkou, ktorí dokážu vytvoriť vhodné prostredie pre jeho rozvoj a emočné dozrievanie“ a umožnia mu dozrievať aj „vo vzťahu k mužskosti a ženskosti jedného otca a jednej matky“. Rodičia majú „právo na mravnú a náboženskú výchovu svojich detí“, odmieta sa „akýkoľvek druh experimentovania s deťmi a mladými na poli vzdelávania“. „S deťmi a mladými sa nesmie experimentovať. Nie sú to pokusné králiky!“

List kardinála Jorge Maria Bergolia (terajšieho pápeža Františka) štyrom karmelitánskym kláštorom v Buenos Aires pri príležitosti hlasovania Senátu Argentínskej republiky ohľadom predloženého zákona o manželstva homosexuálnych osôb a o adopciách detí takýmito osobami:

... **V hre je život mnohých detí**, ktoré budú dopredu diskriminované o obrané o možnosť ľudského dozrievania, ktoré sa **podľa Božej vôle má uskutočňovať s jedným otcom a s jednou matkou**. V hre je úplné odmietnutie Božieho zákona, vpísaného do našich srdiec.“ .... Aj tu je **závisť diabla**, prostredníctvom ktorej do sveta vstupuje dedičný hriech: závisť, snažiaca sa ľstivo zničiť Boží obraz, teda muža a ženu, ktorí dostali príkaz rásť, množiť sa a podmaniť si zem. Nebuďme naivní: toto nie je len politický boj, ale aj pokus zničiť Boží plán. Nie je to len návrh zákona (to je len prostriedok) ale je to “popud” otca ľži, ktorý sa snaží zmiast’ a oklamať Božích synov. A Ježiš hovorí, že na ochranu pred týmto klamárskym žalobcom nám pošle Ducha Pravdy. .... Pohliadnime na svätého Jozefa, Máriu a na Dieťa Ježiša, a poprosme ich vrúcne, aby ochránili argentínsku rodinu v tomto konkrétnom okamihu. Pamätajme na to, čo sám Boh povedal svojmu ľudu v čase veľkého súženia: “Toto nie je váš boj, ale Boží”.

List kardinála Bergolia (terajšieho pápeža Františka) z 5. júla 2010 doktorovi Justovi Carbajalesovi, riaditeľovi Sekcie laikov Argentínskej biskupskej konferencie.

... **Podstata ľudskej bytosti smeruje k zväzku muža a ženy** ako vzájomná realizácia, ako pozornosť a starostlivosť, ako prirodzená cesta k plodeniu. Toto dodáva manželstvu jeho spoločenské pozdvihnutie a verejný charakter. Manželstvo má primát (prvenstvo) pred štátom a je základom rodiny. Tá je bunkou spoločnosti, ktorá predchádza každému zákonodarstvu a dokonca aj Cirkvi. Z toho vyplýva, že schválenie návrhu diskutovaného zákona by znamenalo skutočný a ťažký antropologický (ľudský) úpadok. Nie, **manželstvo muža a ženy nie je to isté ako zväzok osôb rovnakého pohlavia**. Rozlišovať neznamená diskriminovať, naopak znamená rešpektovať. Diferencovať kvôli odlíšeniu znamená vlastne hodnotiť, to nie je diskriminácia. V dobe, kedy sa tak veľmi nástojí na bohatosti pluralizmu a kultúrnej a sociálnej rozličnosti, je naozaj protirečivé minimalizovať základné ľudské odlišnosti. Otec a matka nie sú to isté. Nemôžeme učiť budúce generácie, že pripraviť sa na zámer vytvoriť rodinu a vziať na seba záväzok stabilného vzťahu medzi mužom a ženou je to isté ako spolunažívať s osobou rovnakého pohlavia. Buďme pozorní na to, aby sa nám v snahe predložiť a chrániť domnelé právo dospelých nestalo, že odložíme na bok **prvotné právo detí** (ich jediné totiž treba uprednostňovať), právo na to, aby mohli počítať so vzorom otca a matky, **právo mať otca a mamu**. ....

Pastiersky list Zboru biskupov ECAV (evanjelickej cirkvi a.v.) na Slovensku, ktorý sa čítal v evanjelických a. v. chrámoch Božích na Prvý sviatok vianočný 25. 12. 2014

.... Božia láska zjavená v Ježišovi Kristovi je mocou, ktorá zachraňuje hriešny svet, aj nás osobne. Ako kresťania sme poslami vianočnej radosti, ktorá je tu predovšetkým preto, aby naplnila srdce človeka skutočnou radosťou. A to, že sme takýmito poslami – to musí byť viditeľné. Musí to byť viditeľné v našich rodinách, v našich medziludských vzťahoch, v tom, že sa zastaneme ukrivdených, že chceme a dokážeme pomôcť, že sa vieme rozdeliť s tými, ktorí to potrebujú. Nezabúdajme však na to, že takými poslami vianočnej radosti máme byť každý deň – aj vtedy, **keď to práve nie je populárne či moderné**. .... Ako kresťania máme zodpovednosť, ktorá sa musí prejaviť vo všetkých oblastiach života i v živote našej spoločnosti, našej krajiny. Preto vás v bratskej láske **vyzývame, aby ste sa zúčastnili aj na pripravovanom februárovom referende o rodine a jasne vyjadrili svoj kresťanský postoj**. Kresťanov jednoducho musí byť počut’ a musia byť zreteľne identifikovateľní – v pozitívnom slova zmysle. (...)

S PASTIERMI PRI JASLIACH (Mons. Stanislav Stolárik, Pre Prešovský večerník, Vianoce, 2014)

... Rodina je ohrozená **i dnes, ako z vonku, tak aj z vnútra**. Zdá sa, že úsilie rozložiť rodinu z vnútra naberá na intenzite. **Aktéri týchto projektov zabúdajú, že každá jedna ríša, národ, ale aj civilizácia, prestali existovať, keď sa rozbila rodina**. Vari toto je zámer?... Či už to tak je alebo nie je, existuje recept na nezrealizovanie tohto neľudského plánu: **návrat k osvedčeným hodnotám**, ktoré udržali rodinu a tým i spoločnosť, a brániť rodinu i verejne. Veriaci môžeme neustále pridávať prosebnú modlitbu: „Ježiš, Mária, Jozef, zachráňte naše rodiny!“

Pastiersky list vladyku Milan Chautura, košického eparchiálneho biskupa k sviatkom Narodenia Pána 2014

... Ohrozenia rodiny a morálky mládeže už nie sú iba fatamorgánou, lebo v rámci Európy sa **už reálne schvaľujú zákony o tzv. rodovej rovnosti**, či o registrácii tzv. menšín – pod čím sa rozumejú zákony o nadštandardnej ochrane všetkých iných vzťahov, len nie prirodzených a pro-rodinných. Tieto ohrozenia už nie sú o pochybnostiach, ale ide o reálne presadzovanie tzv. sexuálnej výchovy do škôl, či mediálny vplyv na myslenie súčasného človeka napr. aj v rámci projektu s názvom „Hrou proti AIDS“. Spôsob, akým sa tieto inštrukcie o sexuálnej výchove zavádzajú do vyučovania je až trestuhodný, lebo sú v ostrom rozpore s právom rodičov vychovávať deti v morálke, ktorú oni uznávajú za vhodnú. Ved' čo je to za demokraciu, ktorá nám chce vnucovať to, čo si „musíme myslieť“ a nie to, čo je naším presvedčením? Preto je tu referendum, pod ktoré sa v petícii podpísalo takmer pol milióna ľudí na Slovensku! A my všetci sme volaní k tomu, aby sme si uvedomili vážne ohrozenia našich rodín i našich detí a reagovali tak ako sv. Jozef z dnešného evanjelia. Jozef neváhal, a za noci vstal, vzal dieťa a chránil ho útekou do Egypta. **Nik z nás nemá právo zaváhať, ak ide o ochranu dieťaťa, či rodiny. V tak závažnej otázke ako je referendum o rodine, musíme vyjadriť svoj jednoznačný postoj voči tým, ktorí si myslia, že nám na tom nezáleží, a tak môžu ťažiť z ľudskej pasivity.**

Pastiersky list Mons. Bernarda Bobera na Nedeľu Svätej rodiny 2014

... Božie slovo nám predkladá obraz rodiny, v ktorom majú svoje pevné a nezastupiteľné miesto otec, mama i deti. Takáto rodina je výrazom Božieho zámeru a plánu. Novodobá Teória rodovej rovnosti to však označuje za **prekonaný stereotyp**. To znamená, že sme si zvykli, že rodina je iba toto. Je to vraj len naša obmedzená predstava. Vraj sú aj iné možnosti a sú rovnocenné. Žiaľ, vo viacerých krajinách **dostala táto zvrátená teória aj právne zastrešenie**. Dvaja muži, alebo dve ženy už dokonca nemajú problém osvojiť si cudzie dieťa a dosiahnuť i spoločenské uznanie, akoby boli skutočnou rodinou. Aj u nás sa stupňuje tlak na reálne nastolenie tejto praxe. Najnovšie sa cez tzv. Celoštátnu stratégiu ochrany a podpory ľudských práv, pod rúškom ľudských práv a odstraňovania diskriminácie otvárajú dvere **bezbrehej svojvôli, ktorá odporuje zdravému rozumu**. Prvou a **najzraniteľnejšou obeťou tejto teórie sú deti**, naše deti. ... S obavou si kladiem otázku: *Nemalo by sa všetko úsilie štátu a spoločnosti sústrediť na podporu skutočnej rodiny postavenej na manželstve muža a ženy? Ved' iba zo zväzku muža a ženy povstane nový život. Ináč to nie je možné!* ... Tzv. *scitlivovanie* detí, aby si tak samé mohli vyskúšať a určiť svoj rod, **je zločinom na deťoch**. ... Zoči-voči týmto ohrozeniam chcem upriamiť vašu pozornosť na blížiacu sa referendum o ochrane manželstva a rodiny. Je to chvályhodná iniciatíva. Chce potvrdiť súčasný právny stav a zastaviť silný tlak tých, ktorí chcú zaviesť spomínané „nové ľudské práva“.

Pastiersky list vladyku Mons. Jána Babjaka SJ na sviatok Bohozjavenia Pána, 6. Januára 2015

... Ide mi o záchranu rodín. Ide mi o deti, ktoré veľmi trpia, ak sa ich rodičia rozvádajú a oni sú trhané na jednu či druhú stranu. **Vyzývam všetkých ľudí dobrej vôle, aby chránili rodinu**, lebo niet bezpečnejšej kolísky pre deti, ktoré prichádzajú na svet, ako je rodina – ako je náručie matky i náručie otca. ... Už o mesiac sa bude konať referendum za rodinu. Prosím vás, nepovedzte, že sa vás to netýka. Týka sa nás to všetkých a veľmi bytostne, preto **sa referenda máme zúčastniť všetci, aj so svojimi rodinnými príslušníkmi a každý z nás by mal povzbudiť aspoň niekoľkých ďalších ľudí**, rodinu, známych, priateľov, kolegov, aj neveriacich, ktorí si rodinu vážia, aby sa referenda zúčastnili. Staňme sa apoštolmi tejto dobrej veci, Božej veci. Viaže nás to aj vo svedomí, lebo účasťou na referende môžeme obmedziť zlo, môžeme prispieť k záchrane rodiny. Áno, **ísť na referendum je dobrý skutok**, aby sme zamedzili sexuálnej výchove na školách, ktorá je deštruktívna a navádza už malé deti na neviazaný sexuálny život. Drahí rodičia, **nie štát vám dal deti**, ale vy ste im darovali život, prijali ste ich od Boha ako dar, **nedovoľte, aby vám ich morálne zničili**. Účasťou na referende sa nestaviame proti nikomu, ani neobmedzujeme práva nijakej menšiny. Nechceme však dovoliť, aby sa nejakým spôsobom nahlodávala

podstata rodiny, ktorá podľa Božieho plánu spočíva v otcovi, matke a deťoch. Účasťou na referende zamedzíme absurdite, že rodičia budú posielaní do väzenia za to, že odmietnu, aby sa ich deti zúčastňovali sexuálnej výchovy. Tiež nesmieme dovoliť, aby sa rodinám odoberali deti justíciou a dávali sa potom na výchovu aj homosexuálnym párom, ktoré nikdy pre deti nemôžu vytvoriť optimálne rodinné prostredie. .... **Účasťou na referende všetci podporíme svoju vlastnú rodinu, ale aj ostatné rodiny.** Budeme hlasovať za ochranu zdravej rodiny. Je to veľmi dôležité. Preto hovorme o tom aj svojim priateľom, blízkym a známym. Verte mi, referendum nie je o politike, ale o rodine. 7. február bude naozaj dôležitý v histórii Slovenska. Ja i ty, my všetci rozhodneme, o ochrane detí a rodinného života. **Médiá nás budú strašiť**, že sa referenda nezúčastní potrebný počet voličov. Nedajme sa pomýliť, ale podporíme ochranu rodiny, manželstva a detí. Je to naša najdôležitejšia úloha. Nosením bielych stužiek, či nálepkami na autách chceme dať najavo, že sa referenda zúčastníme a pozývame aj ostatných, aby sa ho zúčastnili.

Pastiersky list nitrianskeho biskupa Mons. Viliama Judáka na Nedeľu Svätej rodiny

.... Sme svedkami toho, že v súčasnosti sa začína nebezpečne hovoriť o rodine ako o inštitúcii rôznych podôb a vzťahov. **Tvrdí sa, že pohlavie človeka ako muža alebo ženy nie je nemeniteľné**, vopred dané, ale že si ho môže každý človek určiť sám. Teda nie Boh stvoril človeka ako muža a ženu, ale my ľudia si robíme svoje „pohlavie“ sami. A tak už nie sú iba dve, ale aj iné „pohlavia“ podľa sexuálnych sklonov a želaní jednotlivcov, aj keď by tie boli akokoľvek bizarné. **Médiá sa nás snažia presvedčiť, že sme netolerantní, keď trváme na tradičných hodnotách a princípoch rodiny.** Je nám to predkladané ako cesta pokroku. „Tradičné manželstvo a rodina“ – tento Boží poriadok pre muža a ženu – v tom nemajú miesto. Áno, sme pod tlakom sekulárnej spoločnosti, a predsa naša identita, Bohom darovaná je nemeniteľná a zároveň výnimočná. Niet väčšej hodnoty pre ľudí žijúcich v manželstve, ako je kresťanské manželstvo. Ježiš Kristus, ktorý priniesol zmierenie všetkému, prinavrátil manželstvo a rodinu k ich počiatkovej forme (porov. Mk 10,1-12). **Rodina a manželstvo boli Kristom vykúpené** (porov. Ef 5,21-32), obnovené na obraz Najsvätejšej Trojice – tajomstva, z ktorého vychádza každá opravdivá láska.

Pastiersky list ordinára Ozbroyených síl a Ozbroyených síl SR Mons. Františka Rábeka k Vianociam

.... Spochybňovanie vlastnej totožnosti ako muža či ženy, nabádanie k vytváraniu nestabilných, premenlivých alebo priamo protiprirodzených vzťahov **je podkopávaním základov zdravej rodiny a tým i budúcnosti ľudskej spoločnosti.** .... Ak sa chcela Svätá rodina zachrániť, musela utiecť z dosahu Herodesovej moci. Kam môže utiecť dnešná rodina pred týmito ohrozeniami? V globalizovanom svete nejestvuje žiadne zahraničie, kde by nás tieto vplyvy nezasiahli. Nepomôže asi nič iné, ako vybudovanie si obranných mechanizmov a vlastným sebaovládaním musíme dokázať ignorovať zlé mediálne vplyvy, správnym poradím hodnôt musíme **uprednostniť hodnoty zdravého rodinného života** pred zvodnými ponukami hmotného blahobytu a užívania, ktoré sa nám ponúkajú za cenu obetovania našich záväzkov voči rodine.

Úryvky z knihy: Vývojová psychologie - I. Dětství a dospívání. (Marie Vágnerova; Praha: Nakladatelství Karolinum).

„Deti v batolivom a predškolskom veku sa často identifikujú so svojimi rodičmi, obvykle rodičom rovnakého pohlavia. **Napodobňujú ich prejavy, preberajú ich postoje a hodnoty.** Osvojujú si vzorce správania a spôsoby riešenia problémov, ktoré sú pre identifikačný model charakteristické. Tendencie k identifikácii súvisí s potrebou malého dieťaťa nestratiť väzbu s citovo významným človekom. Dieťa chce byť ako on, aby si uchovalo jeho lásku a tým pádom aj pocit bezpečia.“ .... „Deti napodobňujú prejavy takého správania, ktoré vidia u rodičov, resp. starších súrodencov rovnakého pohlavia. **Rodič je pre nich ako model mužskej či ženskej role veľmi významný.**“ .... **Matka** žije v tesnom spojení s deťmi, je súčasťou ich každodenného života, zabezpečuje ich bežné telesné i psychické potreby. Dieťa je v rannom školskom veku na ňu naviazané v rámci každodennej interakcie. Táto závislosť je veľmi nápadná a môže sa prejaviť aj viditeľným spôsobom v záťažovej situácii. **Matka** je ochrankyňou detskej istoty a bezpečia, reguluje mieru stresu, ktorému je dieťa vystavené a zároveň je grantom plnenia povinností, kontroluje, do akej miery sa deti vychovali žiaducim spôsobom. **Otec** dopĺňa pôsobenie matky a občas vyrovnáva prípadné problémy z tohto vzťahu vyplývajúce. Je alternatívnym modelom dospelého, v kontakte s ním môže dieťa získať iné skúsenosti než v interakcii s matkou. **Prítomnosť oboch rodičov je zdrojom mnohých užitočných skúseností.** Dieťa je nútené diferencovať vo vzťahu k dvom dospelým, osobne významným bytostiam. Nezostáva fixované na matku a to mu v ďalšej vývinovej fáze uľahčuje odpútanie od rodiny. Výlučnosť vzťahu s iba jedným rodičom môže byť obmedzujúci. Interakcia s matkou a otcom slúži deťom nielen ako model vzájomného vzťahu mužskej a ženskej role, ale reprezentantom všetkých vzťahov tohto druhu, pretože žiadny iný tak dobre nepoznajú.